AMB 3272.

PERANAN BERITA HARIAN DAN UTUSAN MALAYSIA DALAM PILIHAN RAYA UMUM 1995 DAN 1999 DI KELANTAN

AZAHAR KASIM

DISERTASI INI UNTUK MEMENUHI SEBAHAGIAN KEPERLUAN IJAZAH SARJANA SASTERA

Perpustakaan Universiti Malaya
A511436412

ABTRAK

Peranan Akhbar *Berita Harian* dan *Utusan Malaysia* Dalam Pilihan Raya Umum 1995 dan 1999 di Kelantan.

Istilah media massa dikenali oleh masyarakat kerana pelbagai teknologi baru dicipta bagi membolehkan khalayak menerima perubahan dan tindak balas yang disalurkan oleh media massa ke atas sesebuah masyarakat di negara ini.

Sesebuah teknologi baru pula sudah semestinya boleh menimbulkan impak sosial pada berbagai peringkat individu, kumpulan dan organisasi dalam masyarakat. Bagaimanapun, berdasarkan beberapa kajian tentang teknologi komunikasai baru ini, jawapannya banyak bergantung pada konteks penggunaannya dalam usaha mengajak sesebuah masyarakat menerima perubahan.

Ini kerana perubahan bukan sahaja berlandaskan soal apa dan bagaimana maklumat disalurkan menerusi teknologi baru, tetapi mengambil kira aspek kemanusiaan, kematangan fikiran dan kebijaksanaan sesebuah masyarakat itu memanipulasikan isu-isu tertentu sehingga menyebabkan mereka mudah terpengaruh. Sebaliknya mereka menggunakan kaedah komunikasi bersemuka dan bertanya khabar sebagai saluran menyampaikan maklumat walaupun negara ini sudah menceburi bidang teknologi maklumat seperti pelaksanaan Multimedia Super Koridor (MSC).

Dalam kajian ini, ahli masyarakat terutama pengundi di Kelantan menidakkan peranan media massa yang terdiri daripada media cetak, elektronik dan pelbagai saluran lain dalam mempengaruhi minda mereka supaya menyokong Barisan Nasional (BN) setiap kali pilihan raya umum. Apa yang berlaku sebaliknya, pengundi di Kelantan memilih Parti Islam Semalaysia (PAS) sebagai parti pilihan mereka dalam setiap pilihan raya umum yang diadakan di negeri ini.

Keputusan itu menunjukkan media massa, iaitu sebahagian daripada teknologi baru gagal menyampaikan maklumat kepada mereka walaupun teknologi canggih digunakkan setiap kali pilihan raya untuk mempengaruhi mereka memilih parti yang membentuk Barisan Nasional.

ABSTRACT

Berita Harian and Utusan Malaysia's Roles In The 1995 and 1999 General Election in Kelantan.

Mass media is synonymous with society in the new milennium where new technologies have been created to enable them to accept changes and react to those channelled through the mass media for the people in this nation.

A new technology need not necessarily create social impact on various levels: indivivuals; groups; or organisation in the society. However, based on several research on this new communication technology, the answer depends on the context of its use in efforts to entice the society to accept changes.

This is because changes is not only based on what and how information is channelled through new technologies, but it has to take into account the humanity aspect, maturity in thinking and wisdom within the society to manipulate certain issues to influence certain groups in the society. On the otherhand, they use a direct communication approach and by being friendly to channel information although this nation is already involved in the field of

information technology such as the implementation of the Multimedia Super Corridor.

In this research, the society, especially the voters in Kelantan, rejected the role of the mass media, which comprise the print and electronic media, as well as other channels in trying to influence their minds to support the Barisan Nasional (BN), each time a general election is held. The reverse happened where voters in Kelantan chose Parti Islam SeMalaysia (PAS) as their choice in the general election held in the State.

The result showed that the mass media, which a part of new technology, had failed to channel information through the communication channel adespite the use of sophisticated technology in every general election to convince them choosy party coalition by Barisan Nasional (BN).

DEDIKASI

Untuk ibu tersayang, Allahyarham Ropeah Ibrahim yang pulang ke rahmatullah sebelum tesis ini berjaya disiapkan.

Untuk isteri, Rosliza Abdul Hamid, anak-anak - Mohd Azrol, Raqibatulhusna dan Mohammad Aiman, seorang lagi cahaya mata yang baru dilahirkan pada 29 September 2001, jam 10.16 malam kerana bersabar sehingga tesis ini dapat dihasilkan dengan jayanya. Semua ini, abah lakukan untuk masa depan, kesenangan dan kesejahteraan anak-anak abah. Penghasilan tesis ini akan menjadi kenangan sampai akhir hayat.

PENGHARGAAN

Tesis dihasilkan dengan penuh bermakna kerana penghasilannya dilakukan secara teliti, cermat dan dilakukan untuk yang terbaik walaupun sibuk dengan tugas harian. Ini kerana kesabaran dan kesungguhan mengatasi segala-galanya.

Tanpa bantuan dan panduan yang ditunjukkan daripada Penyelia Profesor Datuk Dr Latif Abu Bakar, pensyarah di Jabatan Pengajian Media, Universiti Malaya dan Profesor Dr Hamidi Hamid, Ketua Jabatan Penerbitan Universiti Malaya yang banyak membantu memberi teguran sehingga tesis ini disiapkan. Tanpa bantuan mereka sudah semestinya kajian ini tidak dapat disiapkan dengan jayanya. Terima kasih Datuk...jasamu akan dikenang sepanjang hayat.

Rakan seperjuangan, Nazura Ngah daripada *Berita Harian* Kuala Terengganu, jasa itu akan dikenang dan segala bantuan diucapkan ribuan terima kasih kerana dapat memahami masalah seorang pelajar hendak menyiapkan tesis sarjananya.

Tidak dilupakan Saudara Mohd Shah Abdullah, rakan seperjuangan di *Berita Harian*, Kota Bharu, Kelantan yang kini

sedang melanjutkan pelajaran di peringkat Doktor Falsafah (Phd) di Universiti Malaya yang mencetuskan idea dan ilham supaya saya melanjutkan pelajaran di peringkat sarjana.

Sekalung budi ditaburkan kepada pensyarah komunikasi Universiti Sains Malaysia, Prof Dr Azwan Azmawati yang juga bekas wartawan ekonomi *Berita Harian* yang kerap kali membuat teguran membina sehingga tesis ini dapat disiapkan.

Semua pihak yang terbabit membantu menyalurkan maklumat mengenai tesis ini. Saya ucapkan terima kasih termasuk rakan seperjuangan di Bahagian Perpustakaan Pertubuhan Berita Nasional Malaysia (BERNAMA) dan Perpustakaan The News Straits Times Press (M) Berhad dan *Utusan Malaysia*.

Sekalung budi ditaburkan kepada pensyarah komunikasi Universiti Sains Malaysia, Prof Dr Azwan Azmawati yang juga bekas wartawan ekonomi *Berita Harian* yang kerap kali membuat teguran membina sehingga tesis ini dapat disiapkan.

Semua pihak yang terbabit membantu menyalurkan maklumat mengenai tesis ini. Saya ucapkan terima kasih termasuk rakan seperjuangan di Bahagian Perpustakaan Pertubuhan Berita Nasional Malaysia (BERNAMA) dan Perpustakaan The News Straits Times Press (M) Berhad dan *Utusan Malaysia*.

NAMA SINGKATAN

1. APU	Angkatan Perpaduan Ummah
2. AMT	Ahli Majlis Tertinggi
3. AKIM	Angkatan Keadilan Islam Malaysia
4. ABIM	Angkatan Belia Islam Malaysia
5. API	Angkatan Pemuda Insaf
6. AR-RAHNUR	Pajak Gadaian Islam
7. ADUN	Ahli Dewan Undangan Negeri
8. BN	Barisan Nasional
9. BH	*Berita Harian*
10. BA	Barisan Alternatif
11. BERJASA	Barisan Jemaah Islam Malaysia
12. DAP	Parti Tindakan Demokratik
13. DUN	Dewan Undangan Negeri
14. EXCO	Ahli Majlis Mesyuarat Kerajaan
15. GDR	Gagasan Demokrasi Rakyat
16. GPPMK	Gabungan Persekutuan Pemuda Melayu Kelantan
17. HAMIM	Parti Hizbul Muslimin
18. ISA	Akta Keselamatan Dalam Negeri
19. ITM	Institut Teknologi Mara
20. JPM	Jabatan Perdana Menteri
21. KDN	Kementerian Dalam Negeri
22. KWSB	Kelantan Water Sdn Bhd
23. KMM	Kumpulan Militan Malaysia
24. Keadilan	Parti Keadilan Nasional
25. L&G	Land and General Berhad
26. LDP	Parti Liberal Demokratik
27. MAS	Syarikat Penerbangan Malaysia
28. MoU	Perjanjian Persefahaman
29. MIC	Malayan Indian Congress
30. MCA	Malayan Chinese Association
31. MT	Majlis Tertinggi
32. MPKB	Majlis Perbandaran Kota Bharu
33. MATA	Majlis Agama Tertinggi Se Malaya
34. MAIK	Majlis Agama Islam Kelantan
35. NST	*New Straits Times*
36. NGO	Badan Bukan Kerajaan
37. PMK	Persetiaan Melayu Kelantan
38. PERUPA	Pertubuhan Rumaja Pemimpin

39. PM	Perdana Menteri
40. PKINK	Perbadanan Kemajuan Iktisad Negeri Kelantan
41. PKMM	Parti Kebangsaan Melayu Malaya
42. PAS	Parti Islam Se-Malaysia
43. PBB	Pertubuhan Bangsa-bangsa Bersatu
44. PNB	Permodalan Nasional Berhad
45. PERNAS	Perbadanan Nasional Berhad
46. PKM	Parti Komunis Malaya
47. PPP	Parti Progresif Rakyat
48. PBDS	Parti Kebangsaan Sarawak
49. PBRS	Parti Bersatu Rakyat Sabah
50. PC	Pengkalan Chepa
51. PGT	Peringat
52. PDS	Parti Demoktratik Sabah
53. PRM	Parti Rakyat Malaysia
54. PPB	Parti Pesaka Bumiputera
55. RMK-1	Rancangan Malaysia Pertama
56. SUPP	Parti Bersatu Rakyat Sarawak
57. SAPP	Parti Maju Sabah
58. S46	Parti Melayu Semangat 46
59. SPR	Suruhanjaya Pilihan Raya
60. SNAP	Parti Kebangsaan Rakyat Sarawak
61. UEM	United Engineers (M) Berhad
62. UMNO	Pertubuhan Kebangsaan Melayu Bersatu
63. UKM	Universiti Kebangsaan Malaysia
64. UM	Universiti Malaya
65. UPI	Unit Pembangunan Insan
66. YB	Yang Berhormat
67. YDP	Yang Dipertua
68. YAB	Yang Amat Berhormat

SENARAI JADUAL

Jadual 2.1 – Pecahan Responden Mengikut DUN 33

Jadual 4.1.-Statistik Keputusan Pilihan raya Umum 1995 1995
bagi kawasan Parlimen di seluruh negeri 115

Jadual 4.2. - Jumlah Berita Pilihanraya Dalam
Akhbar 1995 118

Jadual 4.3 - Keutamaan Berita Dalam Akhbar 118

Jadual 4.4 - Kategori Berita 119

Jadual 4.5 - Sumber Dalam Berita 120

Jadual 4.6 - Penggunaan Gambar 121

Jadual 4.7 - Penulis Berita 122

Jadual 4.8 - Arah Berita 123

Jadual 4.9 - Arah Tajuk 125

Jadual 4.10 - Kategori Porolehan Berita 127

Jadual 4.11 – Jenis Penulisan Rencana 128

Jadual 4.12 – Tema Sepunya 129

Jadual 5.1.- Kedudukan Bilangan Kerusi Parlimen Mengikut Negeri dan Parti 145

Jadual 5.2.- Kedudukan Bilangan Kerusi Dewan Undangan Negeri (DUN) Mengikut Negeri dan Parti 147

Jadual 5.3. - Jumlah Berita Pilihanraya Dalam Akhbar 1999 152

Jadual 5.4 - Keutamaan Berita Dalam Akhbar 153

Jadual 5.5 - Kategori Berita 154

Jadual 5.6 - Sumber Dalam Berita 155

Jadual 5.7 - Penggunaan Gambar 156

Jadual 5.8 - Penulis Berita 157

Jadual 5.9 - Arah Berita 159

Jadual 5.10 - Arah Tajuk 160

Jadual 5.11 - Kategori Porolehan Berita 161

Jadual 5.12 – Jenis Penulisan Rencana 162

Jadual 5.13 – Tema Sepunya 163.

Jadual 6.1. - Perbandingan Berita Pilihanraya Dalam Akhbar 1999 181

Jadual 6.2 - Perbandingan Keutamaan Berita Dalam Akhbar 185

Jadual 6.3 - Perbandingan Kategori Berita 187

Jadual 6.4 - Perbandingan Sumber Dalam Berita 189

Jadual 6.5 - Perbandingan Penggunaan Gambar 194

Jadual 6.6 - Perbandingan Penulis Berita 195

Jadual 6.7 - Perbandingan Arah Berita 197

Jadual 6.8 - Perbandingan Arah Tajuk 200

Jadual 6.9 - Perbandingan Jenis Penulisan Rencana 205

Jadual 6.10 - Perbandingan Kategori Perolehan Berita 206

Jadual 6.11 - Perbandingan Tema Sepunya 209

Jadual 7.1 - Jumlah Akhbar Yang Dibaca Setiap Hari 222

Jadual 7.2 - Jenis Akhbar Yang Dibaca 223

Jadual 7.3.- Kekerapan Membaca Akhbar 224

Jadual 7.4 - Sumber Lain Daripada Akhbar 226

Jadual 7.5 - Televisyen Menjadi Sumber Maklumat Selain Akhbar 229

Jadual 7.6 - Responden Membaca Akhbar Pembangkang 230

Jadual 7.7 - Sejauhmana Responden Setuju Akhbar Berperanan Untuk Sesebuah Parti Memenangi Pilihan raya. 234

Jadual 7.8 - Pandangan Sama Ada Akhbar Melaporkan Berita Berat Sebelah 235

Jadual 7.9 - Apa Jenis Akhbar Yang Melaporkan Berita Menyebelahi Parti Pemerintah 238

Jadual 7.10 - Pandangan Mengenai Akhbar Adalah Propaganda Kerajaan Memerintah 240

Jadual 7.11 - Jenis Akhbar Menjadi Propaganda 243

Jadual 7.12 - Adakah Akhbar Memberi Liputan Adil 246

Jadual 7.13 - Tahap Pengaruh Isu Pemecatan Datuk Seri Anwar Ibrahim Dalam Aspek Pengundian 249

Jadual 7.14 - Tahap Kefahaman Politik 253

Jadual 7.15 - Kefahaman Responden Tentang Makna Politik 257

Jadual 7.16 - Tahap Penyertaan Responden Dalam Politik 258

Jadual 7.17 - Sejauhmana Politik Malaysia Mempunyai Kepentingan Diri 260

Jadual 7.18 - Sejauhmana Responden Setuju Dengan Teknik Berkempen Dalam Pilihan raya Umum Sekarang 264

Jadual 7.19 - Sejauhmana Akhbar Mempengaruhi Pengundi 265

Jadual 7.20 - Jenis Berita Mempengaruhi Pengundian Pengundi 267

Jadual 7.21 - Kaedah Kempen Yang Mempengaruhi Pengundi 271

Jadual 7.22 - Sejauhmana Responden Bersetuju Dengan Kempen Dari Rumah Ke Rumah 272

SENARAI CARTA

Carta 4.1 – Pembahagian Kerusi Parlimen Pilihan raya Umum 1995 113

Carta 4.2 – Pecahan Jumlah Kerusi Parlimen Mengikut Parti Dalam Pilihan raya Umum 1995 114

Carta 4.3 - Jumlah Kerusi Dun Mengikut Negeri 116

Carta 7.1 - Responden Membaca Akhbar Harakah 231

Carta 7.2- Jenis Akhbar Menjadi Propaganda 245

Carta 7.3 - Pengaruh Akhbar Kes Pemecatan Datuk Seri Anwar Dalam Aspek Pengundian 251

Carta 7.4 - Pemahaman Responden Mengenai Makna Politik 255

ISI KANDUNGAN

Prakata

Abtraks	i
Abstract	iii
Dedikasi	v
Penghargaan	vi
Nama Singkatan	ix
Senarai Jadual	xi
Senarai Carta	xv
Isi Kandungan	xvi

BAB 1 PENGENALAN

1.1	Pengenalan	1
1.2	Tujuan Kajian	2
1.3	Objektif Kajian	7
1.4	Batasan Kajian	8
1.5	Teori	9
1.6	Kajian Lalu	13
1.7	Persoalan Kajian	18

BAB 2 METHODOLOGI

2.1.	Pengenalan	24
2.2	Kaedah Analisis Kandungan	25
2.3	Kaedah Kajian Lapangan (Survey) dan Temubual	32

BAB 3 AKHBAR DAN POLITIK DI MALAYSIA

3.1	Pengenalan	38
3.2	Pilihanraya Umum Di Malaysia	42
	3.2.b Pilihanraya Umum di Malaysia (1955-1999)	45
3.3	Sejarah Politik Kelantan	50
3.3.1	Parti Politik	
	a. Parti Islam SeMalaysia (PAS)	64
	b. Pertubuhan Kebangsaan Melayu Bersatu (UMNO)	70
	c. Barisan Jemaah Islam Malaysia (BERJASA)	71
	d. Parti Hizbul Muslimin (HAMIM)	72
	e. Angkatan Keadilan Insan Malaysia (AKIM)	73
	f. Parti Melayu Semangat 46 (S46)	74
	g. Kumpulan Islah	76
	h. Parti Keadilan Nasional (KEADILAN)	77

3.3.2 Parti Islam Se-Malaysia (PAS) Kelantan

3.3.2a Sejarah Penubuhannya 80

3.3.2b PAS Pimpinan Asri 83

3.3.2c PAS Pimpinan Nik Abdul Aziz 85

3.3.2d Kemenangan PAS di Kelantan 1990 86

3.3.2e Pimpinan PAS Di Bawah Kepimpinan Ulama 88

3.3.3 UMNO Kelantan

3.3.1 Sejarah Penubuhan 93

3.3.2 UMNO Kelantan Di Bawah Pimpinan Pas 95

3.3.3 UMNO Di Bawah Datuk Annuar Musa 101

BAB 4 PILIHAN RAYA UMUM 1995

4.1 Pengenalan 104

4.2 Analisis Kandungan Berita Dalam Berita Harian dan Utusan Malaysia dalam Pilihan Raya Umum 1995 117

4.3 Isu-Isu Yang Mendapat Perhatian Pilihan Raya Umum 1995 130

a. Pakatan Parti Pembangkang Longgar 131

b. Agama (Muzakarah dan Kafir Mengkafir) 133

c. Perkauman 139

d. Pembangunan 140

BAB 5 PILIHAN RAYA UMUM 1999

5.1. Pengenalan 143

5.2 Analisis Kandungan Berita Dalam Berita Harian dan Utusan Malaysia dalam Pilihan Raya Umum 1999 152

5.3 Isu-Isu Yang Mendapat Perhatian Pilihan raya Umum 1999 164

a. Pakatan Pembangkang Longgar 164

b. Agama (Negara Islam) 166

c. Pembangunan 167

d. Dr. Harun Din Tidak Bertanding 169

e. Kes Datuk Seri Anwar Ibrahim 171

f. Parti Pembangkang Terima Bantuan Asing 173

5.4 Pemaparan Iklan Bermotifkan Politik 174

5.5 Kesimpulan 175

BAB 6 PERBANDINGAN LIPUTAN KANDUNGAN BERITA HARIAN DAN UTUSAN MALAYSIA TERHADAP PILIHAN RAYA UMUM 1995 DAN 1999.

6.1	Pengenalan	179
6.2	Analisis Kandungan Berita Harian dan Utusan Malaysia	180
6.3	Kesimpulan	214

BAB 7 REAKSI PENGUNDI DALAM PILIHAN RAYA UMUM TERHADAP PERANAN AKHBAR DI KELANTAN – KES DI KAWASAN PARLIMEN PENGKALAN CHEPA DAN PERINGAT.

7.1	Pengenalan	217
7.1.1	Latar Belakang Responden	218
7.1.2	Pengetahuan dan Kefahaman Responden Terhadap Akhbar	222
7.1.3	Kefahaman dan Pengetahuan Politik	252
7.1.4	Kefahaman Responden Tentang Pilihan Raya	263
7.1.5	Kesimpulan	281

BAB 8 PENILAIAN DAN KESIMPULAN

8.1 Penilaian dan Kesimpulan Keseluruhan Kajian 286

Bibliografi 292

Lampiran